
Riktlinje för kartläggning och underhåll av kommunens krigsorganisation och dess bemanning

Reglemente

Kommunala beslut som utöver kommunallag och andra författningar styr och reglerar kommunala verksamheter. Innefattar Nämndreglementen, Delegeringsordningar, Bolagsordningar, Ägardirektiv, Föreskrifter, Kommunala taxor och avgifter.

Policy

Anger principer och värdegrundsbaserat förhållningssätt och tjänar som vägledning inom det aktuella området.

Plan

Beskriver strategier för arbetet med utvecklingen av Värnamo som kommun, och utvecklingsarbete inom kommunens organisation.

Åtgärdsplan

Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Riktlinje

Beskriver hur förvaltning bedriver den befintliga verksamheten, eller ett visst område, så att den bedrivs effektivt och med god kvalitet.

Fastställd av: Kommundirektören

Dokumentet gäller från: 2022-09-07

Dokumentet gäller för: Värnamo kommuns verksamheter

Dokumentansvarig: Beredskapssamordnare, Kommunledningsförvaltningen

Innehåll

Bakgrund	4
Syfte	4
Krigsorganisation	5
Omfattning.....	5
Metod.....	5
Uppföljning	6
Krigsplacering	6
Omfattning.....	6
Metod.....	6
Uppföljning	7
Uppföljning	7

Bakgrund

Enligt försvarsberedningens handlingar Motståndskraft (2017) och Värnkraft (2019) kan ett väpnat angrepp mot Sverige inte längre uteslutas och beslut har fattats om upprustning av Sveriges totalförsvar. Regeringen har beslutat om upprustning av det civila försvaret. Det civila försvaret är de samhällsverksamheter som bedrivs under höjd beredskap¹. Det civila försvarets ska:

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning,
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Kommunerna är en del av det civila försvaret och ska tillse att de egna samhällsviktiga verksamheterna fortsätter fungera vid höjd beredskap, likväl som att det geografiska områdesansvaret kan upprätthållas. Detta innebär att kommunen måste se över sina verksamheter och kartlägga sin krigsorganisation. En del i detta är att efter behov krigsplacera den personal vars funktioner ingår i kommunens krigsorganisation. Kommunens arbete med krigsorganisation och dess bemanning grundas i *Överenskommelsen om kommuners arbete med civilt försvar*², som tagits fram av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Riktlinjen redogör för hur arbetet med kartläggning, etablering och revidering av Värnamo kommuns krigsorganisation ska bedrivas. Riktlinjen beskriver också hur kommunen ska bedriva sitt arbete med krigsplaceringar.

Syfte

Syftet med riktlinjen är att:

- strukturera arbetet med upprättande, etablering och revidering av kommunens krigsorganisation, för att på ett tydligt sätt kartlägga dess omfattning.
- strukturera arbetsprocessen med krigsplaceringar i kommunens krigsorganisation
- involvera kommunens verksamheter i arbetet, för att skapa grundläggande förutsättningar för chefer inom aktuella frågor.
- tydligt kunna förmedla arbetsprocessen till allmänheten och samverkanspartners

Syftet med arbetet är att:

- uppfylla de krav som ställs på kommunen som del inom Sveriges civila försvar³.

¹ Vid krig eller fara för krig kan regeringen besluta om höjd beredskap i hela eller delar av Sverige. Höjd beredskap kan vara antingen skärpt eller högsta beredskap. Om Sverige är i krig råder automatiskt högsta beredskap.

² Diarienummer: SKR 21/01510; MSB 2021-13778

³ Överenskommelsen om kommuners arbete med civilt försvar. Diarienummer: SKR 21/01510; MSB 2021-13778

Krigsorganisation

Omfattning

Arbetet med kartläggning, etablering och revidering av krigsorganisation inkluderar översyn av samtliga verksamheter inom Värnamo kommuns organisation och samverkan med de kommunala bolagen.

Ansvar

Ansvarig för att samordna arbetet är kommunens beredskapssamordnare.

Kommundirektören beslutar om krigsorganisationen. Styrdokument kan således lätt ändras och anpassas efter rådande läge, vilket är rekommenderat av MSB⁵.

Strategi

När en krigsorganisation skapas görs det genom analyser inom fasta likväl som tillfälliga arbetsgrupper. Strategin inriktas på en bredare inkludering i arbetet för kommunens verksamheter och ska ge kommunens verksamheter kunskap om arbetets upplägg.

Intressenter

När krigsorganisationen skapas kommer representanter från flera förvaltningar behöva delta och representant från HR-enheten, kommunjurist, fackliga representanter, representant för säkerhetsskydd, kommunikation med flera.

Under arbetets gång kommer samverkan med de kommunala bolagen och eventuellt med externa upphandlade leverantörer behöva ske.

Avgränsningar

Riktlinjen återger endast strukturen för arbetet med krigsorganisation. Resultatet och detaljerna för krigsorganisationen återges inte.

Metod

Krigsorganisationen ska grundas i kommunens arbete med krisberedskap, identifiering av samhällsviktig verksamhet, risk- och sårbarhetsanalys⁴ samt säkerhetsskyddsanalys³. Utformning ska även baseras på behovsanalyser och lagkrav vid krigsfara och krig.

Metoden som används vid upprättande av krigsorganisation är rekommenderad av MSB⁵:

- Gör ärendet till en ledningsfråga
- Säkerställ intern och extern samverkan
- Utgå från fastställda planeringsantaganden
- Analysera och beakta kommunens ansvar under höjd beredskap
- Beakta ledningsförhållandena, och beakta förmågan till samverkan och ledning
- Identifiera och prioritera kommunens samhällsviktiga verksamheter
- Analysera kritiska beroenden för de samhällsviktiga verksamheterna
- Ta fram förslag på krigsorganisation
- Fatta beslut om krigsorganisation
- Förvalta och utveckla krigsorganisationen

Metoden bearbetas till detaljerade arbetsuppgifter av beredskapssamordnaren.

⁴ Överenskommelsen om kommuners krisberedskap. Diarienummer: SKL 18/03101; MSB 2018–09779

⁵ Rätt person på rätt plats – offentliga aktörer: Vägledning för krigsorganisation och krigsplaceringar. MSB, 2022.

Uppföljning

Krigsorganisationen behöver revideras med tiden, för att identifiera nya eller ändrade behov för kommunens drift. Vid revidering upprepas metoden, men genom att etablera rutiner för chefer kan en mer kontinuerlig revidering ske genom rapportering av organisationsändringar. Det möjliggör för att en uppdaterad krigsorganisation bibehålls mellan de mer omfattande revideringstillfällena.

Omfattningen av krigsorganisationen (resultatet av arbetet) bör revideras utifrån metoden minst en gång per mandatperiod och vid behov. Exempelvis om det tillkommer nya direktiv från nationell eller regional nivå alternativt om nya kritiska beroenden identifieras internt.

Krigsplacering

Omfattning

Krigsplaceringsprocessen gäller för hela kommunens krigsorganisation och innebär att viss personal inom organisationen kan komma att behöva krigsplaceras vid kommunen.

Ansvar

Kommunens beredskapssamordnare ansvarar för samordningen av kommunens krigsplaceringar och kommunikationen med Plikt- och prövningsverket.

Förvaltningscheferna beslutar om krigsplaceringar inom förvaltningen utifrån det underlag som arbetas fram och presenteras av beredskapssamordnaren.

Strategi

När ett krigsplaceringsbehov tas fram görs det genom analyser inom fasta likväl som tillfälliga arbetsgrupper. Grupperna granskar krigsorganisationens personalbehov, medarbetarnas anställningsformer och resultatet av disponibilitetskontroll från Plikt- och prövningsverket.

Intressenter

Bedömning är att under arbetets gång kommer representanter från flera förvaltningar behöva delta likväl som HR-partners, kommunjurist, fackliga representanter, representant för säkerhetsskydd, kommunikation och till viss del de medarbetare som ska placeras med flera. De olika kompetenserna kommer delta i en eller fler av metodens moment.

Avgränsningar

Riktlinjen återger endast det övergripande upplägget för arbetet med krigsplaceringar. Den faktiska utgången och resultatet för krigsplaceringarna återges inte.

Metod

Kommunens krigsplaceringar ska baseras på kommunens arbete med krigsorganisation. Behovet av krigsplaceringar ska kunna refereras till krigsorganisationen och till de analyser som gjorts kring personalbehovet. Krigsplaceringar identifieras och upprättas i samråd med ansvariga chefer.

Metoden som används vid krigsplacering utgår ifrån rekommendationer från MSB⁶:

- Kommunera med fackliga organisationer, chefer och kommunens medarbetare
- Gör disponibilitetskontroll via Plikt- och prövningsverket
- Vid behov samråda med annan aktör om dispositionsrätt av medarbetare
- Fatta beslut om krigsplacering av medarbetare
- Meddela Plikt- och prövningsverket som registrerar krigsplaceringen
- Meddela varje person skriftligt om beslutet och dess innebörd
- Genomför årlig översyn

Metod vid begäran om ändrad dispositionsrätt av anställd medarbetare:

- Bedömning av verksamhetens behov kontra begärans analys
- Kommunera med fackliga organisationer och medarbetare
- Meddela Plikt- och prövningsverket eller organisationen om beslut kring krigsplacering

Metod vid förlängning av krigsplacering efter avslutad tjänst:

- Bedömning av verksamhetens behov
- Kommunera med medarbetare
- Meddela Plikt- och prövningsverket om beslut kring fortsatt krigsplacering

Metoden bearbetas till detaljerade arbetsuppgifter av beredskapssamordnaren.

Medarbetare som är krigsplacerade ska utifrån MSB rekommendationer⁶ utbildas och övas för sina uppgifter i krigsorganisationen. Även frivillig avtalspersonal som har krigsplacerats vid Värnamo kommun ska ingå i utbildnings- och övningsverksamheten.

Uppföljning

Genom att etablera rutiner för chefer ska kontinuerlig revidering av krigsplaceringarna kunna ske under året, där chefer kommunicerar ändringar i bemanningen till kommunens beredskapssamordnare.

Kommunen har uppdaterat sitt avtal⁷ med Plikt- och prövningsverket och där framgår det att kommunen minst en gång om året ska skicka in en uppdaterad framställan med krigsplaceringar. Revidering av behovskartläggning och krigsplacerade ska därmed ske minst en gång per år.

Uppföljning

Riktlinjen revideras minst en gång per mandatperiod och vid behov.

⁶ Rätt person på rätt plats – offentliga aktörer: Vägledning för krigsorganisation och krigsplaceringar. MSB, 2022.

⁷ Avtal uppdaterades och undertecknades våren 2022